

Mozart-nap 2022

2022. április 3. vasárnap

Zeneakadémia

Mozart dallamai töltik meg idén is a Zeneakadémia koncerttermeit egy tavaszi vasárnapon. A Concerto Budapest és vendégművészei immár ötödik alkalommal idézik meg a zene örökérvényű mesterének szellemét kamaradarabokkal, versenyművekkel, misével és kicsiknek is szóló műsorrall. Válassza Mozartot!

Mozart zenéje halhatatlan, megunhatatlan, egyszerre fenséges és játékos, drámai és kiegyensúlyozott, s képes minden korosztályt megszólítani. Tudja ezt Keller András is, aki immár ötödik alkalommal rendezi meg a Concerto Budapesttel a Zeneakadémián a Mozart-napot. „A Mozart-nap célja »csak« az, hogy boldogok legyünk ettől a csodálatos, kimeríthetetlen zenei forrástól.” – mondta Keller András egy nemrég készült interjújában, s valóban, nem is kell ennél jobban felkészülni erre a tavaszi vasárnapra, amelyen bőven válogathatunk majd a különböző Mozart-művek közül. Elhangzik majd többek között a „Nagy” c-moll mise, amit a mai napig nem tudni, miért nem fejezett be Mozart, a zeneszerző szimfóniáinak legjava, versenyművek, kamaraművek, s természetesen idén sem marad el a Simon Izabella vezette gyerekprogram. A zenekar művészeihez olyan magyar karmesterek csatlakoznak majd, mint a historikus előadásmód egyik prominens alakjaként számontartott Vashegyi György, valamint Takács-Nagy Gábor, akihez Mozart zenéje különösen közel áll.

Művészeti vezető: **Keller András**

Mozart-nap 1. - Nyitókoncert

2022. április 3. vasárnap 11:00

Zeneakadémia - Nagyterem

MOZART: B-dúr fagottverseny K.191

MOZART: „Voi che sapete...” - Cherubino áriája a Figaro házasságából

MOZART: „Or sai chi l'onore” – Donna Anna áriája a Don Giovanniból

MOZART: „Progi, amor” – A grófné áriája a Figaro házasságából

MOZART: g-moll szimfónia K. 183

Közreműködnek: **Mohai Bálint** fagott, **Rost Andrea** szoprán

Concerto Budapest

Vezényel: **Takács-Nagy Gábor**

Mozartnak túlzás nélkül minden muzsikusk örök lekötelezettje, így többek között és kiváltképp a fagottosok is, hiszen neki köszönhetik a fafúvós hangszerükre komponált legnépszerűbb versenyművet. A tizennyolc esztendőseni által 1774 kora nyarán befejezett B-dúr fagottverseny szólistája ezúttal a Concerto Budapest szólamvezetője, az immáron versenysikerek és fesztiválfellépések egész sorát maga mögött tudó Mohai Bálint lesz. A versenymű második tétele

félreismerhetetlenül megelőlegezi a kerek évtizeddel később keletkezett Figaro házassága egyik melódiáját: a Grófnét bemutató, „Porgi, Amor” kezdetű áriából. A nyitókoncert programja is a Figaro házassága részletével folytatódik, csak éppen Cherubino szólamának gyöngyszemével, a színpadon a Grófnénak és Susannának előadott, tehát már az opera cselekményén belül is mintegy attrakcióként felhangzó „Voi che sapete” megszólaltatásával. A Kossuth- és Prima Primissima-díjas Rost Andrea az apródi nadrágszerephez tartozó, kamaszhevületű önvallomás nyomában azután egy egészen más hangvételő áriát készül elénekelni: az erényének megrablójára és atyjának gyilkosára a címszereplőben ráismerő Donna Anna felindult magándalát a Don Giovanni első felvonásából. Hogy azután harmadik áriaként a Figaro házassága melankolikus grófnéi belépője, a már említett és eszünkbe juttatott „Porgi, Amor” is sorra kerüljön. A koncert utolsó szakaszában az alig néhány hónapja ugyancsak Prima Primissima-díjjal elismert Takács-Nagy Gábor azt a 25. g-moll szimfóniát vezényli majd, amely csakis az azonos hangnemű 40. szimfóniától való könnyebb megkülönböztetés miatt viseli a „kis” melléknevet: hiszen mindkét kompozíció rendkívüli közkedveltségnek és kultikus tiszteletnek örvend. Az 1773 októberében, tizenhét esztendősen megkomponált „kis” g-moll szimfónia esetében ezt a tényt érzékletesen bizonyítja, hogy Miloš Forman filmje, az Amadeus nyitóperceiben, a főcím alatt e mű első tételének részletét hallani.

Mozart-nap 2. - Varázsóra
2022. április 3. vasárnap 11:00
Zeneakadémia - Kupolaterem

Gyermekkoncert **Simon Izabellával**

Mozart-nap 3. - Vonósnégyesek
2022. április 3. vasárnap 12:15
Zeneakadémia - Solti Terem

MOZART: G-dúr vonósnégyes „Tavaszi” K 387

Közreműködik: **Quartetto Speranza** (G. Horváth László, Szabó Tamás, Fajd Gergő, Hány Péter)

MOZART: C-dúr „Dissonanzen” vonósnégyes K. 465

Közreműködik: **Pulzus Vonósnégyes** (Lesták-Bedő Eszter, Roman Mikola, Rajncsák István, Mahdi Kousay)

„A vonósnégyes atyja” – ez a megtiszteltetésnek szánt díszítő jelző nem Mozart, hanem Haydn nevével kapcsolódott össze tartósan: inkább érzékletesen felmagasztaló szándékkal, semmint kikezdetlenül helytálló módon, hiszen – Somfai Lászlót idézve – „a vonósnégyes olyan természetes ’találmány’, hogy nincs is feltalálója”. A „Papa” iránt táplált tisztelet és annak a vonósnégyes műfajára kiterjesztett alapítói elismerése mégis indokoltan szerepel itt, elvégre a kamarakoncert programján felhangzó két kvartett abból a hat kompozíciót felölelő sorozatból való, amelyet Mozart 1785-ben a Joseph Haydnnak szóló baráti és szeretetteljes ajánlással bocsájtott közre. S hogy a kollegiális elismerés és rokonszenv kölcsönös volt, azt Haydn szavai bizonyíthatják, melyeket Leopold Mozart, a büszke apa jegyzett fel épp az említett sorozat megjelenésének esztendejében: „Isten színe előtt mondom mint becsületes ember, hogy fia a legnagyobb zeneszerző azok közül, akiket személyesen vagy név szerint ismerek.” Az elnevezését (Dissonanzenkvartett) elhíresült és oly szokatlan lassú bevezetése után elnyerő, sorozatzáró kvartett előadója ezúttal az a Pulzus Vonósnégyes lesz, amely 1999-ben Lisszabonban alakult meg, s amely kamaraformáció mégis váltig a hazai komolyzenei élet jogos büszkesége. Hiszen Lesták-Bedő Eszter és Rajncsák István mellett a másik két tag, Roman Mikola és a csellista Mahdi

Kousay is magyar zenekarokban játszik. A koncert másik kvartettjét, amely a szerzői kézirat tanúsága szerint 1782 szilveszterén készült el – és hagyományosan mégis a „Tavaszi” melléknevet viseli –, a 2018-as alapítású Quartetto Speranza fogja megszólaltani: G. Horváth László primárius és társai (Szabó Tamás, Fajd Gergő és Hány Péter) úgyszintén a hazai szimfonikus és kamarazenei élet különböző tájairól és együtteseiből gyűlnek és ülnek össze rendszeresen a vonósnegyes-irodalom remekműveit eljátszani.

Mozart-nap 4. - Hegedűverseny és szimfónia

2022. április 3. vasárnap 14:00

Zeneakadémia, Nagyterem

MOZART: 1. (B-dúr) hegedűverseny K. 207

MOZART: B-dúr szimfónia K. 319

Közreműködik: **Baráti Kristóf** hegedű, **Anima Musicae Kamarazenekar** (művészeti vezető: G. Horváth László)

Mozart 1773 tavaszától életmódot váltott: amíg a megelőző bő évtized kétharmad része úton, Európa különböző pontjain, diadalmas csodagyermeki-csodakamaszi világtúrával telt, addig a hetvenes évek hátralévő esztendőit túlnyomórészt Salzburgban töltötte. Ezt az időszakot és egyáltalán a hercegei szolgálatot botránnyos lefolyású szakításával és visszatekintő neheztelésével utóbb maga Mozart vonta valamelyest árnyékba, ha talán nem is rabságnak, de a kisvárosias környezettől jócskán korlátozottnak sejtette az utókorral a felszűrt zseni salzburgi életét. Pedig valójában, amint azt Mozart-életrajzában Maynard Solomon írja: „Az 1770-es évek Salzburgjában – ha csupán akkor írt műveit és széles körű föllépési lehetőségeit tekintjük bizonyítéknak – Mozartot megértették, biztatták, és rendkívüli mozgásteret biztosítottak számára, hogy bemutathassa virtuozitását, illetve kibontakoztathassa zeneszerzői képességeit.” A komponista pályafutásának ezt a szakaszát reprezentálja a 2010-ben megalapított és a „zene lelkerő” elnevezett – s 2018 óta a "Nemzeti Ifjúsági Zenekar" címét birtokló – Anima Musicae Kamarazenekar programja, amelyet a gyakorta a férfias jelzővel társított B-dúr hangnem fog uralni. Így először Mozart első hegedűversenye hangzik majd fel, méghozzá a Kossuth-díjas Baráti Kristóf szólójával. Elragadó lendületű és az előadói virtuozitást is mozgásba hozó fináléja dacára e kompozíció játszottsága többé-kevésbé mindmáig elmarad a magasabb sor- és Köchel-jegyzékszámú versenyművektől. Habár gyakrabban megszólaltatják, azért szintén nem tekinthető a Mozart-repertoár legismertebb darabjának az 1779-ben eredetileg még háromtételes formában megszületett No. 33-as B-dúr szimfónia, amelybe a zeneszerző csupán utólag, valamikor az 1780-as évtized első felében iktatta be a harmadik, Menuetto tételt.

Mozart-nap 5. - Szonáták és zongoranégyes

2022. április 3. vasárnap 15:30

Zeneakadémia - Solti Terem

MOZART: e-moll szonáta K.304

MOZART: F-dúr szonáta négy kézre K.497

MOZART: Esz-dúr zongoranégyes K.493

Közreműködik: **Keller András** hegedű, **Jevgenyij Koroljov**, **Ljupka Hadzigeorgieva** zongora, **Szűcs Máté** brácsa, **Kokas Dóra** cselló

„Nagyon kellemetlen és szomorú hírt kell közölnöm [...]. Drága anyám nagyon beteg [...] nagyon gyenge, láza van még és félrebeszél - tartják a reményt bennem, de már kezd elfogyni. Éjjel-nappal félelem és remény között lebegek már régóta, de teljesen Isten akaratára bízom magam. Remélem, hogy Ön és drága nővérem is ezt fogja tenni...” 1778. július 3-án így írt haza apjának Salzburgba a francia fővárosból Mozart, ám a fenti idézetben kétszer is megemlített remény sajnos hiábavalónak bizonyult: a komponista édesanyja még aznap meghalt. Az ekkortájt keletkezett e-moll hegedű-zongora szonátából (Mozart egyszerű instrumentális találkozásából e hangnemmel) hagyományosan ezt a veszteséget is kihallhatónak véljük. Az ennek nyomában felhangzó két kompozíció az alkotásokban oly gazdag 1786-os esztendőből való, amikor Önéletrajza szerint a Mozartot nagyrabecsülő idősebb kolléga, Dittersdorf az alábbi párbeszédet folytatta II. József császárral: „Én: Clementi játékában csak a művészet uralkodik, Mozartéban azonban a művészet és az ízlés együtt. Császár: Ugyanezt mondom én is. Mintha csak mindketten ugyanabból a könyvből tanultunk volna! Én: Így is van, mégpedig a tapasztalat nagy könyvéből. [...] Vitán felül nagy és eredeti lángelme ő, s eddig még egyetlenegy zeneszerzővel sem találkoztam, aki új gondolatoknak ilyen bámulatos gazdagságával rendelkezne. Szinte azt kívánnám, bár ne bána oly pazarlóan velük.”

A jószérint a Mozart-nap tengelyében álló kamarazenei hangverseny közreműködői névsora különösen illusztris. Hiszen Szűcs Máté és Kokas Dóra, valamint a Concerto Budapest Kossuth-díjas művészeti vezetője, az itt hegedűsként szereplő Keller András társaságában pódiumra lép majd a zenekar koncertjeinek egyik legkedvesebb és baráti elkötelezettséggel visszajáró és ünnepelt vendégművésze, Jevgenyij Koroljov és életének társa – egyszersmind zongorás duójának tagja – Ljupka Hadzigeorgieva is.

Mozart-nap 6. - Mise

2022. április 3. vasárnap 17:00

Zeneakadémia - Nagyterem

MOZART: c-moll mise K. 427

Közreműködik: **Chantal Santon Jeffery**, **Szutrély Katalin** szoprán, **Megyesi Zoltán** tenor, **Najbauer Lóránt** bariton

Purcell Kórus, Concerto Budapest

Vezényel: **Vashegyi György**

„1783 július végén Mozart feleségével együtt látogatást tett apjánál Salzburgban. [...] Hogyan használta fel ott ezt a rövid időt? Befejezte a misét, melyet feleségéért ajánlott fel, ha a szülés szerencsésen sikerül, s amely misének már januárban készen volt a fele.” Ezt írta életrajzában Mozart egyik legelső biográfusa és nem melléleg a zeneszerző özvegyének második férje, Georg Nikolaus von Nissen, s habár a c-moll mise egyik legfontosabb jellegzetességével, vagyis a befejezetlenségével kapcsolatban könnyű lenne félreértésbe kerülni a fenti idézetet olvasva, azért a mű fogadalmi jellegét meg Constanze és Salzburg keletkezéstörténeti szerepét helyénvaló módon jelzi e szöveg. Hiszen ahogyan azt maga Mozart írta apjának az említett év januárjában e mise kapcsán, még a salzburgi családdegysítő békelátogatás meg első – csecsemőkorában meghalt – fiának születése előtt: „Valóban szívemben megfogadtam, és remélem, meg is tartom. [...] fogadalmam őszinteségét azonban bizonyíthatja annak a félig elkészült misének a partitúrája, amely egyelőre még várandós állapotban fekszik.” És túl e családi

vonatkozásokon, valamint a Constanzenak szánt szoprán szólam tündökletes szépségén, a c-moll mise egyszerre kapcsolódik a múlthoz és a jövőhöz is. A zenetörténeti múlthoz, minthogy Mozart e művén nyomot hagyott a Bach és Händel művészetével való megismerkedés; és az ekkor még a jövő méhében rejlő romantika és (poszt)modernitás művészeteszményéhez, amelyben különösen nagy figyelem és kitüntetett hely jutott a befejezetlen alkotásoknak.

A Concerto Budapest és a Purcell Kórus részvételével megszólaló c-moll mise szólistái ezúttal is olyan énekesek lesznek, akik rendszeresen fellépnek a Vashegyi György által vezényelt, historikus tájékozottságú koncerteken. Így Szutrély Katalin, Megyesi Zoltán és Najbauer Lóránt társaságában ott találjuk majd a pódiumon a Budapesten is zajosan ünnepelt francia szopránt, Chantal Santon-Jefferyt is.

Mozart-nap 7. - Zárókoncert
2022. április 3. vasárnap 20:00
Zeneakadémia - Nagyterem

MOZART: D-dúr kürtverseny K. 412

MOZART: „Deh, vieni, non tardar”- Suzanna áriája a Figaro házasságából

MOZART: C-dúr versenymű fuvolára és hárfára K. 299

- szünet -

MOZART: Ch'io mi scordi di te? K. 505

MOZART: c-moll zongoraverseny K. 491

Közreműködik: **Jevgenyij Koroljov** zongora, **Rost Andrea** szoprán, **Simon Izabella** zongora, **Kaczander Orsolya** fuvola, **Lenka Petrovic** hárfá, **Tóth Bálint** kürt
Concerto Budapest
Vezényel: **Keller András**

Három és egyszersmind háromféle versenymű, valamint két eltérő típust képviselő ária szólal majd meg a Mozart-nap Keller András által vezényelt zárókoncertjén, amely dús programjával és rangos résztvevői révén mondhatni az egésznapos sorozat sűrítményét és foglalatát kínálja a közönség számára. A három versenymű közül a legnagyobb ismertségnek és egyúttal kultikus tiszteletnek kétségkívül a Jevgenyij Koroljov szólójával felhangzó c-moll zongoraverseny örvend, amely a zeneszerző pályafutásának legtermékenyebb fél évéből (1785. októberétől 1786 áprilisáig) való. A Mozart saját Burgtheater-beli szerzői-előadói akadémiájára szánt zongorakonzert alaphangulatát az elemzők rendszerint a tragikus és felkavaró, sőt a démoni vagy éppenséggel a komor jelző használatával szokták jellemezni. Ugyancsak ezt a periódust reprezentálja, de egészen más hangulatot megidézve a Figaro házassága Rózsááriája, amely Rost Andrea előadásában bizonytalansággal is megteremt a hétköznapiságtól való szerelmes elemelkedés légkörét. „Storazzi [=Nancy Storace], a szép énekesné szememet, fülemet, lelkemet elbájolta. Mozart az orchestert igazgatá, fortepianóját vervén. De az oly annyira nem-testi örömei felől, mint a miket a muzsika ad, nem szabad szóllani. Hol az a szó mely azt fesse?” Kazinczy Ferenc így emlékezett vissza az operatörténet legelső Susannájára és a Figaro házassága bécsi előadására, s nagyszerű szopránunk a szünet után is egy olyan (koncert)ária, a "Ch'io mi scordi di te?" megszólaltatására készül, amely 1786 decemberében egyenesen Storace számára íródott.

A zárókoncert műsorán mindemellett az 1778-as párizsi látogatás során Guines herceg és leánya számára komponált, s ez alkalommal Kaczander Orsolya és Lenka Petrovic szólójával felhangzó C-dúr fuvola-hárfá versenymű is szerepel. Akárcsak a Tóth Bálintot főszerephez juttató D-dúr kürtverseny,

amely szerzői kéziratán ott áll a Mozart jóbarátjának, Leutgebnek szánt mókás nógatás, amely keresetlenül és folytatólagosan leszamarazza a hajdani jeles kürtöst.

Várdai István, Keller András és a Concerto Budapest

2022. április 26. kedd 19:30

Müpa

SOSZTAKOVICS: I. jazz szvit, op. 38

SOSZTAKOVICS: Szvit varieté-zenekarra („II. jazz-szvit”) – Második keringő

SOSZTAKOVICS: II. (G-dúr) csellóverseny, op. 126

-szünet-

STRAVINSKY: Tűzmadár - balett

Közreműködik: **Várdai István** cselló

Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

Sosztakovics és Stravinsky – a 20. századi orosz zene két óriása. Az ő művészetük áll Keller András és a Concerto Budapest áprilisi hangversenyének középpontjában, épp a csernobili katasztrófa harminchatodik évfordulóján. Bár Sosztakovics gyakran keserű hangja a szovjetrendszer elnyomása alatt formálódott, az önfeledt derű sem állt tőle távol. E koncert a szerző mindkét arcát megmutatja, a stílusait kaméleonszerűen váltogató Stravinskytól pedig egyik leghíresebb korai művét, a Tűzmadarat hallgathatjuk meg, ráadásul a teljes balettet.

Sosztakovics zenéje szerencsére pár évtizede reneszánszát éli, a hazai közönség pedig sokat köszönhet Keller Andrásnak és a Concerto Budapestnek, akik évről évre műsorra tűzik a zeneszerző darabjait. A mai alkalom kivételes, hiszen a komponista könnyed, jazz által inspirált, valamint filmzeneként használt kompozícióival éppúgy találkozhatunk, mint hol komor, hol groteszk, máskor pedig ünnepélyes vagy népies hangvételű kései versenyművével. Az I. jazz-szvitben feltűnő Sosztakovics sziporkázó humora, a Varieté-szvit híres keringőjét pedig nem kell bemutatnunk, ahogyan a Második csellóverseny szólistáját, Várdai Istvánt sem – a világhíró muzsikus néhány éve már a Bécsi Zeneakadémián tanít, de örömeinkre itthon is gyakran fellép. Az est második felében a gonosz varázsló, Kascsej és Iván cárevics története, a Tűzmadár elevenedik meg zenében. A balett Stravinsky és Gyagilev első együttműködése volt 1910-ben, hatalmas sikerrel.